

בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב

ת"א 35403-05-10

בעניין: ערן יושיע

התובע

נגד

1. אורן רוז (זריזי)
2. דוד ויצמן
3. אסף שמחי
4. משטרת ישראל

הנתבעים

ב"כ התובע: עו"ד אורי גלבוני; עו"ד עמית אוריה
ב"כ הנתבעים: עו"ד אהרון לנדגרטן, פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)

פסק דין

1. לפניי תביעת נזיקין אשר במוקד עניינה טענת התובע כי הוא הותקף על ידי שוטרים ונעצר על דם שלא כדין. כפי שישתברר להלן, תחילתו של האירוע ב"ריב נהגים" (Road rage) בין התובע ואחותו מצד אחד, לבין שלושה שוטרים סמויים שנסעו במכונית מוסוויט כמכונית אזרחית, מצד שני. בשלב מסוים השוטרים עצרו את התובע והביאו אותו לתחנת משטרת "מוריה". התובע טוען, בין היתר, כי הוא נעצר שלא כדין וכי במהלך הנסיעה ממקום האירוע לתחנת המשטרה, הוא הוכה על ידי השוטרים שעצרו אותו.
2. לטענת התובע, כתוצאה מהתנהגות השוטרים כלפיו נגרמה לו נכות נפשית קשה, והאירוע כולו היווה קו שבר בחייו. התובע עותר לקבלת פיצויים בגין הנזקים שלטענתו נגרמו לו עקב המעצר והתקיפה.

**בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב**

ת"א 35403-05-10

חסינות לפי סעיף 7א לפקודת הנזיקין

3. התובע הגיש את תביעתו נגד שלושת השוטרים שהיו מעורבים באירוע, נתבעים 1-3 (להלן: "השוטרים"), ונגד משטרת ישראל, המעסיקה שלהם, היינו מדינת ישראל. ביום 28.2.11 הגישה המדינה "הודעה לפי סעיף 7ב לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] על קיומה של חסינות עובד ציבור לפי סעיף 7א לפקודה ובקשה לדחיית התובענה נגד הנתבעים 1-3". בהודעה זו ביקשה המדינה להורות על דחיית התביעה נגד השוטרים בהיותם חסינים מפני תביעה בגין האירוע הנטען, בשל היותם עובדי מדינה לפי הוראות סעיף 7א כאמור, ולהותיר את התביעה נגד המדינה כנתבעת.
4. בתגובה לבקשת המדינה הגיש התובע ביום 10.3.11 בקשה לפי סעיף 7ב(ג) לפקודת הנזיקין, בה ביקש כי בית המשפט יקבע כי לא מתקיימים ביחס לשוטרים תנאי החסינות לפי סעיף 7א כנדרש. בית המשפט קבע דיון בנושא זה, שנדחה, ובסופו של יום, בדיון מיום 4.3.12, הורה בית המשפט כי התובע ישלים את טענותיו בנושא זה לאחר קבלת חומרי חקירה של המחלקה לחקירת שוטרים.
5. התובע לא השלים את טיעוניו כאמור, ואף זנח את טענתו ביחס לחסינות השוטרים בסיכומיו. לנוכח האמור ובנסיבות המקרה, הגעתי למסקנה כי דין התביעה נגד השוטרים להידחות, מכוחה של חסינות, בהיותם עובדי מדינה, בהתאם לסעיף 7א לפקודת הנזיקין. לנוכח קביעה זו, המדינה נותרת כנתבעת יחידה.

השתק פלוגתא וההליך בבית הדיו לעבודה

6. נושא נוסף הדורש ליבון והכרעה בטרם אדון בתביעת התובע הוא טענת השתק פלוגתא שהעלו הנתבעים בסיכומיהם.
7. לאחר האירוע מושא התביעה, וטרם הגשת התביעה בתיק זה, פנה התובע למוסד לביטוח לאומי וביקש להכיר באירוע כתאונת עבודה, היות והאירוע התרחש בדרכו חזרה לביתו מהעבודה. המוסד לביטוח לאומי דחה את בקשתו של התובע וסירב להכיר באירוע כתאונת עבודה. בעקבות החלטה זו תבע התובע את המוסד לביטוח לאומי בבית הדין האזורי לעבודה בירושלים, ותביעתו נדחתה (בי"ל ירושלים) 12634/05. לאחר מכן הגיש התובע ערעור לבית

**בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב**

ת"א 35403-05-10

דין הארצי לעבודה, וערעור זה נדחה (עב"ל 613/07). הדיון בהליכים אלה, כאמור, תם לפני הגשת התביעה שלפניי.

8. במהלך ישיבת הוכחות שהתקיימה בתיק זה ביום 22.12.13, בעת שבי"כ הנתבעים חקר את התובע, הוא ביקש להגיש את פסקי הדין שניתנו בענייניו של התובע בבית הדין האזורי לעבודה ובבית הדין הארצי לעבודה. הגשתם של פסקי הדין לתיק בית המשפט הותרה, ואולם לא נטענה במהלך הדיון או לפני טענת השתק פלוגתא ביחס לקביעות בתי הדין לעבודה באשר לאופן התרחשות האירוע. במהלך הדיון ביקש בית המשפט לחדד מול בי"כ הנתבעים, האם הוא מעלה טענה של השתק פלוגתא, וכך הוא השיב:

"אני מבקש להבהיר בתשובה לשאלת בית המשפט שאני לא טוען טענה בדבר השתק פלוגתא. אני לא טוען שהממצאים שנקבעו בבית הדין לעבודה, ביחס לנסיבות האירוע, מחייבים את בית המשפט בהליך הזה. אני לא בטוח מבחינת מלי"ל אם מה שנקבע שם זה מבחינת השתק פלוגתא ולכן אני שומר לעצמי את הזכות שאם אברר ואראה שזה השתק פלוגתא אביא זאת בפני בית המשפט" (עמ' 22, ש' 30-25).

9. לנוכח האמור, ולנוכח התנגדות בי"כ התובע להעלאת הטענה, הורה בית המשפט כי הצדדים יטענו בעניין זה בסיכומים. ואכן, הנתבעים העלו טענה בדבר השתק פלוגתא בסיכומיהם, כשהם מפנים לפסקי הדין של בית הדין האזורי לעבודה ובית הדין הארצי לעבודה, ומבקשים להתבסס על קביעות בתי דין אלה.

10. התובע לא התייחס לטענה זו בסיכומיו, ועל כן בית המשפט הורה לתובע להשלים את טענותיו בנושא זה. בהשלמת הטיעון שהוגשה על ידו טוען התובע, כי אין זה מסוג המקרים בהם יחול הכלל בדבר השתק פלוגתא, הן כיוון שהמקרה שלפנינו אינו עומד בתנאים הנדרשים על מנת להחיל כלל זה; והן כיוון שטענה זו, שהועלתה אך בשלב הסיכומים, הייתה צריכה להיות מועלית כבר בכתב ההגנה, ומשכך אין מקום להתיר לנתבעים לטעון טענה זו לאחר שתם שלב הראיות ובית המשפט התרשם באופן בלתי אמצעי מהראיות והעדויות שהובאו בפניו.

11. מצאתי כי הדין עם הנתבעים, וכי בענייניו קביעותיהן העובדתיות של בתי הדין לעבודה מחייבות גם בהליך שלפניי. ואולם כפי שיפורט להלן, לקביעות אלה אין השלכה רבה על עניינה של התביעה שלפניי. ראשית, משום שבתי הדין לעבודה נדרשו לבחון רק חלק ממשכת

**בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב**

ת"א 35403-05-10

האירועים שהתרחשה באותו לילה. כך למשל, הם כלל לא בחנו את אשר ארע בתוך מכונית המשטרה עת נלקח התובע לתחנת המשטרה. ושנית, משום שבחינתם של בתי הדין לעבודה את האירועים נעשתה מזווית ראייה שונה מזו שנעשתה בהליך זה, ולתכלית שונה מתכליתו של הליך זה.

12. בתי הדין לעבודה נדרשו להכריע האם האירוע שאירע הוא בגדר "סיכון דרך" לו חשופ התובע בדרכו לעבודה וממנה, מה שיביא להכרה באירוע כתאונת עבודה כטענת התובע שם. בית הדין האזורי לעבודה, לאחר שבחן את הראיות שהוצגו בפניו, הגיע למסקנה כי לתובע הייתה תרומה משמעותית להתרחשות האירוע וקבע כך:

"אף בבוחנו את השלב בו החל החיכוך בין התובע לשוטרים ברמזור וגם לאחריו עת התבקש התובע לצאת מהרכב להיבדק על ידי השוטרים, אם היה התובע משתף פעולה בכל שלב שהוא ואף בשלב שהוכנס לניידת ולא היה מתנגד, לא היה נגרם לו כל נזק גופני והאירוע היה מסתיים לכל היותר ברישום הדו"ח".

13. אציין כבר עתה, והדברים יפורטו בהמשך, שגם אני התרשמתי כי התובע יכול היה להימנע מליצור אינטראקציה עם השוטרים, להמשיך בנסיעתו, ולעזוב את המקום. אם היה עושה כן, האירוע היה נמנע. ואולם, יש להדגיש שבית הדין האזורי לעבודה סייג את הקביעות בפסק דינו באופן מפורש, כשכתב כך:

"אין בית הדין מצדיק אלימות כלשהיא אם הייתה מצד השוטרים, אולם לא מתפקידנו לבדוק את הטענות שהעלה התובע כנגד השוטרים, אלא אך ורק לבחון את נסיבות האירוע והתנהלות התובע, האם אלו היוו את הטריגר לפגיעתו" (ס' 9 לפסק הדין).

14. הנה כי כן, בית הדין הסביר כי הוא נדרש להכריע בשאלה האם התובע היווה את הטריגר לפגיעתו, תוך שהבהיר כי לא נעשתה על ידו בחינה של התנהלות השוטרים. בית הדין בדק האם התובע תרם תרומה לאירוע שאירע, ולא האם השוטרים פעלו כדין. מנגד, במסגרת התביעה שלפניי נדרש בית המשפט לקבוע קביעות באשר להתנהלות השוטרים ואופן הפעלת סמכויותיהם באירוע נשוא התובענה. במסגרת ההליך הנוכחי בית המשפט נדרש להכריע בדיוק בנקודה אליה ביקש בית הדין האזורי לעבודה שלא להתייחס בקביעותיו.

**בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב**

ת"א 35403-05-10

15. יוצא, אפוא, כי אף ששתי הערכאות דנו באותו אירוע, נקודת המבט של כל ערכאה שונה מזו של רעותה. במסגרת תביעה זו בית המשפט נדרש לבחינה אחרת של החומר שלפניו, תוך התייחסות לשאלות עובדתיות ומשפטיות שונות. בית המשפט נדרש להתייחס להתנהלות התובע וגם להתנהלות השוטרים. לא מן הנמנע שבית המשפט יגיע למסקנה, שגם אם לתובע הייתה תרומה להשתלשלות האירועים, עדיין יש מקום להטיל אחריות נייקית על הנתבעת.
16. הנה כי כן, קביעותיהם של בתי הדין לעבודה כי לתובע הייתה תרומה להיווצרות האירוע, מחייבת אותי, מה גם שהיא עולה בקנה אחד עם הראיות שהובאו במסגרת ההליך שלפניי. עם זאת, כאמור, בתי הדין לעבודה כלל לא נדרשו לשאלת התנהגות השוטרים, שהיא השאלה העומדת במוקד התביעה שלפניי. כפי שכבר צוין, בתי הדין לעבודה נדרשו רק לחלק ממשכת האירועים, ולא לכולה.

שאלת האחריות

האירוע

17. ביום 25.6.03, בסמוך לשעה 23:30, לאחר שהתובע ואחותו, רינת, סיימו את עבודתם במסעדת "פיו לוקו" בתלפיות בירושלים, יצאו השניים ברכבו של התובע, בנסיעה לכיוון ביתה של האחות בפסגת זאב. לאחר מכן היה בכוננת התובע להמשיך לביתו בגבעת זאב. עת נהג התובע ברחוב דרך חברון בירושלים (לכיוון צפון), נסע לפניו רכב משטרה בו ישבו שוטרים. מדובר היה ברכב משטרה סמוי, שנראה כרכב אזרחי רגיל, והשוטרים היו לבושים בלבוש אזרחי.
18. לפתע עצר הרכב המשטרה את נסיעתו באמצע נתיב הנסיעה, תוך הפרעה להמשך נסיעתו של התובע. השוטרים טוענים כי הם עצרו את מכוניתם כיוון שהבחינו מהעבר השני של הרחוב בפעילות חשודה בתחום הסמים ו/או הזנות. התובע מטיל ספק בטענה זו, והשוטרים לא הביאו ראיה התומכת בטענתם. כך או כך מעדויות השוטרים עולה, כי הם לא היו בפעולה יזומה ומתוכננת כלפי "האובייקט" כהגדרתם בו לטענתם הם הבחינו, אלא שמדובר היה ב"אובייקט" בו השוטרים הבחינו באקראי תוך כדי נסיעתם.

**בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב**

ת"א 35403-05-10

19. הרכב המשטרתני עצר עשרות מטרים לפני צומת, וזאת מבלי שהתובע ידע את זהות הרכב ואת זהות נוסעיו. עקב עצירה פתאומית זו בלם התובע את רכבו ונעמד מאחורי הרכב המשטרתני. התובע סימן לרכב המשטרתני להמשיך בנסיעה, בין אם בסימון באמצעות אורות רכבו ובין אם בצפירה (בבית הדין לעבודה נקבע, כי התובע צפר). בשלב מסוים החל הרכב המשטרתני לנסוע לכיוון הצומת ונעצר בנתיב המיועד לפונים שמאלה, לרחוב אסתר המלכה, שם דלק ברמזור אור אדום. התובע התקדם בנסיעה ונעמד בצומת מימין לרכב המשטרה, בנתיב המיועד לנוסעים ישר. לטענת השוטרים, ברמזור שהיה מכוון לתובע דלק אור ירוק, כך שהתובע היה יכול להמשיך בנסיעה.
20. בשלב זה התובע פנה לנוסעי מכונית המשטרה ושאל לפשר העצירה הפתאומית של רכבם. השוטרים טוענים כי פנייתו של התובע אליהם הייתה בלשון גסה ותקיפה תוך שימוש בקללות. התובע ואחותו שוללים טענה זו וטוענים, כי התובע אך ביקש לדעת מה קרה. איני נדרש להכריע באשר למילים המדויקות שנאמרו בשלב בו התובע פנה לשוטרים (השוטרים טוענים כי התובע אמר, בין היתר, "יא זבל אני יזיין אותך"), ואולם סביר להניח שעצירת מכונית המשטרה עוררה את חמתו של התובע ואולי גם הפחידה אותו, ועל כן יש לקבל את טענת השוטרים כי התובע פנה אליהם בצורה גסה, תוך שימוש בשפה לא נקייה.
21. אני מקבל גם את טענת השוטרים כי הם ביקשו מהתובע לעזוב את המקום, ואולם מאידך אני מקבל את טענת התובע ואחותו שגם השוטרים לא השתמשו בשפה נקייה. בהודעה שמסר התובע בסמוך לאחר שהגיע לתחנת המשטרה הוא אמר, ואני מקבל את דבריו, " ... אז הוא אמר לי תסתום תסע מפה תעוף אמרתי לו מה קרה ואז התפתח ויכוח מילולי שהתלהט והתפתח לקללות..." (5/3).
22. השוטרים טוענים, כי הם הזדהו בפני התובע ואחותו כשוטרים כבר בשלב זה, בעת שהצדדים היו מצויים עדיין במכוניותיהם. אינני מקבל את טענת השוטרים. סביר להניח שאם השוטרים היו פונים לתובע, מזדהים בפניו, מודיעים לו כי הם מצויים בעיצומה של פעילות משטרתית חשאית, כטענתם, ומבקשים ממנו להמשיך בנסיעתו כדי לא להפריע להם בפעילותם ולא לסכן את שאר המשתמשים בדרך, היה התובע ממשך בנסיעה והאירוע לא היה מתגלגל כפי שהתגלגל.
23. באשר למה שהתרחש בשלב הבא קיימת מחלוקת נוקבת בין הצדדים. התובע ואחותו טוענים, כי לפתע יצאו שלושת השוטרים ממכוניתם, ניגשו למכונית של התובע ואחותו, ונתבע 1 הכניס

בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב

ת"א 35403-05-10

את ידו מבעד לחלון הנהג, דומם את מנוע המכונית, ולקח את המפתחות. כל זאת, בזמן שהתובע ואחותו עדין ישובים במכוניתם. מנגד טוענים השוטרים, כי התובע היה זה שיצא ראשון ממכוניתו, כי הוא התקרב למכונית המשטרה בצורה מאיימת, וכי לנוכח חששם של השוטרים כי התובע בא לפגוע בהם, יצאו אף הם ממכוניתם.

24. הגעתי לכלל מסקנה שיש להעדיף את גרסת התובע ואחותו על פני גרסת השוטרים, וזאת

מכמה טעמים: ראשית, גרסה זו הועלתה על ידי התובע כבר בהודעה שגבתה ממנו במשטרה כשעתיים לאחר האירוע (נ/5). סמיכות הזמנים ונסיבות מתן הגרסה נותנים לה אמינות. שנית, הגרסה הועלתה על ידי התובע ואחותו פחות מיממה לאחר האירוע עת השניים (בליווי עורך דינם) פנו למחלקה לחקירות שוטרים והגישו תלונה בגין האירוע (נספח א' לתצהיר התובע ונספח א' לתצהיר אחות התובע). ושלישית, גרסתם של השוטרים לא מומינה במוזכר שנרשם על ידי נתבע 1 בסמוך לאחר האירוע (נ/8). לא רק שנתבע 1 אינו מצוין שהתובע יצא לקראת השוטרים, אלא שנתבע 1 כתב במוזכר כי הוא זה שיצא לקראת התובע. וכך הוא כתב: "אמרתי לנהג ליסוע מסי פעמים אך סירב. יצאתי לעברו..." אילו התובע היה יוצא לקראת השוטרים באופן מאיים, כפי שהם טוענים עתה, הדעת נותנת שהדברים היו נרשמים.

25. בעדותו לפני טען נתבע 1, כי לא ניתן ללמוד מהמוזכר אותו הוא כתב שהשוטרים יצאו

ראשונים מרכבם (עמ' 123, ש' 12-17). ואולם, עיון בפרוטוקול הדיון בבית הדין האזורי לעבודה מעלה, שנתבע 1 מסר שם כי הוא היה זה שיצא ראשון מהרכב המשטרה ונעמד לצד רכבו של התובע. נתבע 1 מסר בבית הדין לעבודה גרסה סדורה ומפורטת בתוס' ליציאתו מהרכב המשטרה. הוא מסר כי הוא יצא מהרכב המשטרה ונעמד לצד רכב התובע, כשהתובע בתוך הרכב, הזדהה בפני התובע כשוטר וביקש ממנו להמשיך בנסיעתו. בהמשך עדותו בבית הדין פירט נתבע 1 כי לאחר דין ודברים בינו לבין התובע, ומשהתובע סירב להזדהות, הוא הודיע לתובע כי הוא מעוכב, ורק בשלב זה יצא התובע מרכבו (מוצג נ/3, עמ' 17-16, ובפרט עמ' 17 ש' 21-26). הנה כי כן, עדותו של נתבע 1 בבית הדין תומכת בגרסת התובע ואחותו.

26. הנתבעים מפנים לעדות התובע בבית הדין האזורי לעבודה (מוצג נ/3, עמ' 5, ש' 25-24), שם נרשם

מפיו: "...התפלאתי יצאתי ושאלתי אם קרה משהו מה הבעיה". הנתבעים מבקשים ללמוד מדברים אלה שהתובע יצא מהרכב ראשון. אני סבור שלא ניתן לתת משקל רב לדברים אלה, משום שבהמשך הפרוטוקול עולה, כי התובע מסר גרסה מפורטת וקוהרנטית בה טען כי היו אלה השוטרים שיצאו ראשונים מרכבם ונעמדו לצד רכבו של התובע (מוצג נ/3, עמ' 6, ש' 27-10, עמ' 7, ש' 9-8). לכך יש להוסיף, כאמור, כי נתבע 1, שהיה מפקד הצוות, מסר בבית הדין גרסה מפורטת באשר ליציאתו את הרכב ראשון, כמפורט לעיל.

**בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב**

ת"א 35403-05-10

27. ניתן לסכם שלב זה של האירוע ולומר, כי העצירה הפתאומית של מכונית המשטרה גרמה להתמתחותו של "ריב נהגים". התובע פתח בכך והשוטרים לא נותרו חייבים. לאחר חילופי דברים בין הצדדים כשהם ישובים ברכביהם שעומדים זה לצד זה, יצאו השוטרים מהרכב המשטרה ונעמדו לצד רכבו של התובע. בשלב זה התובע ואחותו עדיין היו ישובים ברכבם. נתבע 1 הכניס את ידו לרכב התובע, כיבה את מנוע הרכב ולקח את המפתחות.
28. משכיבה נתבע 1 את מנוע רכבו של התובע ולקח את המפתחות לא יכול היה התובע להמשיך בנסיעה, לעזוב את המקום, ובכך להביא את האירוע לכלל סיום. כפי שעולה מעדויות התובע ואחותו – והדברים נמסרו על ידם כבר למחרת האירוע בעת שהגישו תלונה במח"ש – בשלב זה התריפו חילופי הדברים בין הצדדים, כשאחות התובע נוטלת חלק פעיל בחילופי הדברים. בשלב כלשהו יצאה האחות מהאוטו, ואילו התובע התבקש על ידי השוטרים להזיז את רכבו שעמד עדיין באמצע נתיב הנסיעה, למקום בטוח, לצד המכונית המשטרתית שהזיזה לאותו מקום עוד קודם לכן. בשלב זה של האירוע אחות התובע התקשרה למוקד המשטרה בבקשה שתשלח ניידת, בתלונה כי יש אנשים שמציגים עצמם כשוטרים, מאיימים עליה ועל התובע אך לא מזדהים. לאחר חילופי דברים נוספים, נתבע 1 הודיע לתובע על מעצרו.
29. בעקבות מעצרו של התובע השוטרים הכניסו אותו למכונית. הרכב של התובע נותר נעול, ואחות התובע הושארה ברחוב. לטענת השוטרים, הם נאלצו להפעיל כוח סביר על מנת להכניס את התובע לרכב המשטרה, כיוון שהתובע סירב למעצר וסירב להיכנס לרכב. לטענתם, לצורך ביצוע המעצר השוטרים אחזו בידיו ובפלג גופו העליון של התובע.
30. לאחר מעצרו של התובע והכנסתו לרכב המשטרה, נסעו השוטרים והתובע לתחנת משטרת מוריה. נתבע 3 נהג ברכב המשטרה, כשנתבע 1 שהיה מפקד הצוות ישב לצדו, ונתבע 2 ישב מאחור לצד התובע, שלא היה אזוק. במהלך הנסיעה צלצל הטלפון הנייד של התובע, והתובע ביקש לענות לטלפון שכן הוא חשב שאשתו מתקשרת אליו. השוטרים טוענים כי הם הורו לו שלא לעשות זאת, ובעקבות כך החל התובע להשתולל ברכב ולתקוף את השוטרים, מה שחייב הפעלת כוח סביר על מנת להשתלט עליו. לצורך כך, ומחשש כי השתוללות התובע תגרום לתאונה, נהג הרכב (נתבע 3) החליט לעצור בצד עד שהשוטרים ישתלטו על התובע. לאחר שהצליחו להשתלט על התובע, המשיכו בנסיעה לתחנת המשטרה.
31. מאידך טוען התובע, כי לאחר שהוא ניסה לענות לטלפון השוטרים תקפו אותו באכזריות, הכו אותו נמרצות, איימו עליו, ואף עצרו לצורך כך את הרכב. לטענתו, השוטרים עצרו את הרכב

**בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב**

ת"א 35403-05-10

על מנת להכותו, כשבמהלך התקיפה נתבנו 1 דחף את האנטנה של מכשיר הקשר לאפו של התובע, לפיו, ולעינו. בנוסף, נתבע 2 הכה אותו עם פנס. לטענת התובע, השוטרים המשיכו בניסיעה רק כשהבחינו בזוג המביט לעברם ולא רצו לעורר חשד.

32. כאשר נוסעי הרכב הגיעו לחניון תחנת המשטרה, התובע הוצא מהרכב והשוטרים ערכו עליו חיפוש. לאחר מכן נלקח התובע לחוקר, שם נגבתה ממנו הודעה באזהרה בחשד לביצוע עבירות של הפרעה לשוטרים במילוי תפקידו ותקיפת שוטרים (5/). במקביל להגעת השוטרים והתובע לתחנת המשטרה, הגיעה גם אחותו של התובע, שנסעה במונית.

33. בנקודה זו אציין, כי בין הצדדים קיימת מחלוקת בשאלה, מתי השוטרים הזדהו כשוטרים. התובע טען בעדותו, כי השוטרים הזדהו בפניו רק לאחר ההגעה לחניון המשטרה, או נתבע 1 הציג בפניו את תעודת המינוי שלו. השוטרים טוענים מאידך, כי הם הזדהו לפני התובע כשוטרים כבר בשלב האינטראקציה הראשונית בין הצדדים, לאחר שהתובע פנה לשוטרים עת הרכב המשטרה ורכבו של התובע עמדו זה לצד זה בצומת, ועוד בטרם יציאת מי מהצדדים מרכבו. כפי שקבעתי מעלה, לא שוכנעתי מטענה זו. מאידך, אני סבור כי יש לקבוע שהשוטרים הזדהו בפני התובע כבר במהלך חילופי הדברים בין הצדדים (לאחר יציאת השוטרים מהרכב המשטרה וכיבוי מנוע רכבו של התובע), בטרם מועצרו של התובע. מסקנה זו נתמכת אף מהודעת התובע במשטרה כשעתיים לאחר האירוע (5/). יתכן שהזדהות השוטרים נעשתה באופן חטוף. ואולם עובדה היא, שכאשר אחות התובע התקשרה למוקד המשטרה היא אמרה, כי האנשים אשר בקשר אליהם היא התלוננה טענו שהם שוטרים.

34. לאחר שבחנתי את גרסאות הצדדים מצאתי לקבל את גרסת התובע ואחותו הן ביחס לאירועים שקדמו למעצרו של התובע והן ביחס להתרחשויות במהלך הנסיעה ממקום האירוע לתחנת המשטרה. זאת ממספר טעמים אותם אפרט להלן:

35. **הטעם הראשון** הוא, הנחישות בה פעל התובע לאחר אירוע התקיפה הנטען, ותחושת העוול שליוותה אותו: התובע פנה לקבלת טיפול רפואי וצילם את פגיעותיו הפיזיות; הוא הגיש תלונה במחלקה לחקירות שוטרים באופן מיידי; התובע פנה לעיתון בסמוך לאחר האירוע, ודאג לפרסום כתבה על שאירע לטענתו, כשבכתבה נעשתה פניה לחיפוש אחר הזוג שראה את אירוע התקיפה ברכב המשטרה, על מנת שהעדים לאירוע יבואו למסור את שראו במחלקה לחקירות שוטרים; בנוסף, משהוחלט שלא להעמיד את השוטרים לדין, התובע הגיש ערר על ההחלטה של המחלקה לחקירות שוטרים לסגור את תיק החקירה נגד השוטרים. ביטוי לתחושת העוול שחש התובע לאחר האירוע ניתן למצוא בדבריו של התובע בחקירתו

בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב

ת"א 35403-05-10

הראשונה, כשעתיים לאחר האירוע, עת אמר: "אין לי מושג איך זה התפתח בשה"כ הייתי בדרך הביתה..." (מוצג מ/5, ש' 57). אציין, כי לא נעלמה מעיני העובדה שהתובע הגיש את התביעה שלפניי על גבול תקופת ההתיישנות, התובע לא פירט את הסיבה להגשה מאוחרת זאת ואולם, לא מצאתי כי יש בכך לפגוע במסקנתי בהקשר זה.

36. **הטעם השני** הוא קיומם של סימנים פיזיים על גופו של התובע לאחר האירוע, שתומכים בגרסת התובע באשר לכוח שהופעל כלפיו. התובע פנה לקופת חולים שם תועד כי התובע, שהתלונן על כאבי צוואר וגב עליון, "נראה סובל... נפיחות בלחי שמאל מעל לזיגומה... סריטות בזרוע ואמה שמאל...". בנוסף, התובע צירף לתצהירו תמונות של הפגיעות שגרמו לו ואשר צולמו למחרת האירוע. קיומן של הפגיעות אף תועד על ידי המחלקה לחקירות שוטרים לאחר חקירת התובע, במזכר, בו צוין כי קיימים "...סימנים ביד שמאל ישנה שריטה בלחי שמאל ויש נפיחות בראש מאחור". פגיעות אלה מתיישבות יותר עם גרסת התובע כי הוא הוכה על ידי השוטרים, מאשר עם גרסת השוטרים כי הם הפעילו על התובע כוח סביר על מנת להשתלט עליו.

37. **הטעם השלישי** הוא מצבם הנפשי של התובע ואחותו בשעת מסירת התלונה במחלקה לחקירות שוטרים. כעולה מהעדות החוקר שגבה את תלונתו של התובע, התובע החל לבכות בעת שמסר את עדותו באשר להתרחשויות ברכב המשטרה. התובע מסר גרסה סדורה, מפורטת ושופעת בפרטים באשר להתרחשות האירוע. הוא הציג בפני החוקר את הפגיעות שנגרמו לו כתוצאה מהפעלת הכוח כלפיו. בנוסף, עת קוראים את תלונתו ניתן לחוש בעלבון שחש התובע כתוצאה מההתרחשות, ובהשפעה המטלטלת שהייתה לאירוע עליו.

38. כך גם ביחס לאחות, רינת, אשר סיימה את עדותה במח"ש בדברים אלה: "...אני ממש הייתי בהלם היו לי דמעות של כאב. איך יכולים להתייחס לבן אדם שלא עשה שום דבר אותם אנשים שאמורים להיות אנשי חוק ולגונן עלינו. לא אשכח את המבט שבע הרצון של הבחור עם הכיפה כשהיינו למטה הוא אמר לי עוד משפט: את קיללת את הראש צוות שלי אגננו נראה לכם מה זה...".

39. בהקשר זה אוסיף, כי העובדה שהשוטרים השאירו את אחות התובע, שבאותה עת הייתה כבת 24, לבד על הכביש, באמצע הלילה, ללא מפתחות רכבו של התובע, יש בה כדי להצביע על הלך רוחם של השוטרים. גם בעובדה שהשוטרים מצאו לנכון לערוך חיפוש על גופו של התובע, תוך פישוק רגליו, לרבות חיפוש בנעליו של התובע, יש כדי להצביע על הלך רוחם של השוטרים (סעיף 19 לתצהיר התובע). לדברי התובע, בעת שהחבורה הייתה בתחנת המשטרה

**בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב**

ת"א 35403-05-10

השוטרים התייחסו אליו באופן משפיל ומעליב ביותר. כך למשל, כאשר אחד השוטרים הלך להביא טפסים כדי לרשום לו דו"חות תנועה אמר השוטר לתובע: "כמה עומת צריך למכור בשביל 500 שקל! אני נותן לך דו"ח 500 שקל. הנה, עוד מאה שקל קטן עליך, אנחנו צריכים פגרו. אתה תשלם את הדוחות. אתה רוצה תשלומים?"

40. **הטעם הרביעי** הוא העובדה שהשוטרים לא שמו אזיקים על ידיו של התובע בשום שלב. לא בשלב מעצרו ולא בשלב שבו לטענתם הוא התפרע במכונית והם נדרשו להשתלט עליו, כטענתם. בעובדה שהתובע לא נאזק יש כדי להצביע על כך שהשוטרים לא חשו מאוימים על ידי התובע, והם שלטו במצב.

41. **הטעם החמישי** להעדפת גרסת התובע היא העובדה שהתובע שוחרר ממעצר לאחר מספר שעות, דבר שתומך במסקנה שמלכתחילה לא הייתה עילה למעצרו; הדעת נותנת, שאילו הייתה עילה למעצרו של התובע, הגורם המוסמך בתחנת המשטרה היה מורה על כך. אלא שכאמור, התובע שוחרר עוד באותו לילה. לכך יש להוסיף, כי השוטרים עצמם לא מסרו הודעות בקשר לתלונתם כי התובע עבר עבירות של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו ותקיפת שוטרים. התיק שנפתח נגד התובע באשמות אלה נסגר שלושה ימים בלבד לאחר האירוע (נספח ו' למוצגי התובע). לכך יש להוסיף, כי דו"חות התנועה שניתנו לתובע על ידי נתבע 1, אף הם בוטלו בהמלצת המחלקה לחקירות שוטרים.

42. **הטעם השישי** הוא, שגרסת התובע יותר מסתברת מגרסת השוטרים. האפשרות שהתובע - אדם נורמטיבי בדרכו לביתו בסוף יום עבודה עם אחותו - בחר להשתולל ולהכות שוטרים בדרך לתחנת המשטרה, נראית הרבה פחות מסתברת מהאפשרות שהשוטרים כעסו על האופן בו התובע ואחותו התבטאו כלפיהם, והחליטו ללמד אותו לקח.

43. **הטעם השביעי** הוא העקביות של גרסת התובע ביחס להתרחשויות אלה. התובע מסר מספר גרסאות ביחס לאירועים: בהודעה במשטרה בליל מעצרו; בתלונתו במחלקה לחקירת שוטרים; בעדותו בבית הדין האזורי לעבודה; ובעדותו לפניי. מהשוואת הגרסאות שמסר ניתן לראות חזרה על אותם ביטויים שנטען שנאמרו על ידי השוטרים, עקביות ביחס לאופן התרחשות האירוע ועקביות באשר לתחושות שחש התובע ביחס להתרחשות והתסכול הרב שחוה כתוצאה מכך. כל אלה, יש בהם כדי להצביע על מהימנות גרסתו. אמנם בגרסה שמסר התובע בחקירתו בתחנת המשטרה כשעתיים לאחר האירוע אין פירוט מלא של אופן הכאתו של ידי השוטרים, כנטען על ידו. ואולם, מצאתי לקבל את הסברו של התובע בקשר לכך, כי

**בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב**

ת"א 35403-05-10

הוא לא מספר פרטים רבים בחקירה זו כיוון שהיה מבולבל, וכי יכול להיות שהדברים נאמרו על ידו בחקירה, אך לא נרשמו (עמ' 26, ש' 25-27).

44. **הטעם השמיני** לקבלת גרסתו של התובע הוא התרשמותו של בית המשפט מעדות התובע לפניו. התובע הותיר על בית המשפט רושם חיובי. ניתן היה לחוש בהשפעה שיש לאירוע על חייו, במשקל הכבד שהוא סוחב עמו מאז, ובקושי של התובע לדבר על האירוע שהיה טראומטי עבורו. בית המשפט לא התרשם כי התובע מנסה להעצים את האירוע. דברים אלה אמורים גם ביחס לאחות התובע.

45. **הטעם התשיעי** הוא, שבעדויות השוטרים קיימים קשיים המשליכים על מידת האמון שניתן לתת בדבריהם. עמדתו לעיל על הסתירה הקיימת בגרסאות השוטרים ביחס לשאלה, מי יצא ראשון מהמכונית. לכך יש להוסיף, כי במהלך עדויותיהם של שניים מהשוטרים נטען על ידם לראשונה, כי במהלך האירוע הם חשדו שהתובע קשור ל"אובייקט" לגביו התעורר בליבם חשד כי הוא עוסק בפעילות פלילית. נתבע 1 אף טען, כי הוא חשש שהתובע ישבש את פעילות השוטרים באמצעות השיחה הטלפונית שהתקבלה אצלו, ולכן הוא מנע מהתובע להשיב לשיחה. וכך אמר נתבע 1 בעניין זה: **"הוא מתאוס הוציא הטלפון והחל לדבר ואני צורת עליו כדי שגם אם הוא מנסה לשבש פעילות שמי שהוא מדבר איתו לא ישמע אותו"** (עמ' 142 ש' 11-13). כאמור, מדובר בגרסה כבושה שהועלתה לראשונה במהלך שמיעת העדויות. ואולם העיקר הוא בכך, שטענת השוטרים כי הם חשדו שהתובע מעורב בפעילות הפלילית לה הם טוענים אינה משכנעת כלל, ויש בכך כדי להשליך על מהימנות גרסתם גם ביחס לעניינים האחרים.

46. בהקשר זה אעיר, כי העובדה שהשוטרים החליטו לזנוח את הטיפול בחשד שלטענתם התעורר בליבם כלפי ה"אובייקט" בו לטענתם הם הבחינו תוך כדי נסיעתם, ותחת זאת הם מצאו להיכנס לעימות עם התובע ואחותו ולא לאפשר להם לעזוב את המקום, מלמדת על כך שאותו חשד, ככל שהיה, לא היה בעוצמה ובדחיפות גבוהים.

47. בתמיכה לטענתם בדבר חוסר מהימנותו של התובע, הנתבעים מפנים לתשובתו על פרופ' בליך לשאלת בית המשפט, האם סוג הפגיעה יכול ללמד אותנו על האירוע עצמו. המומחה השיב לשאלה זו ואמר, כי **"סטטיסטית אומרים שיש קורלוציה אבל הייתי אומר שזו הפרשנות שלו לאירוע כי הפרשנות שלו הגיע לפרשנות פסיכוטית ואין לי תשובה למה האירוע הזה שבר אותו טוטאלית. בעליל זה היה קו שבר בחייו של האיש הזה"** (עמ' 131, ש' 6-4). לטענת הנתבעים, ניתן ללמוד מתשובה זו על חוסר מהימנות גרסתו של התובע, שכן גרסה זו היא "פרשנות פסיכוטית" למה שבאמת אירע.

בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה דומנוב

ת"א 35403-05-10

48. אין בידי לקבל טענה זו. בית המשפט מבין את דבריו של פרופ' בלייך כמי שאומר, שהתובע הגיב לאירוע שהתרחש (נושהתובע הבין אותו בצורה נכונה), בכך שהתובע לקה במחלה פסיכוטית. בית המשפט אינו שותף לפרשנות הנתבעים המבינים את דבריו של פרופ' בלייך כמי שאומר, שהתובע הבין בצורה מעוותת, פסיכוטית, את מה שאירע.

חוקיות המעצר

49. ראשיתו של האירוע מושא התביעה היה, כאמור, ב"ריב נהגים". אומנם האירוע התרחש בעת שהשוטרים היו במהלך שעות העבודה שלהם ונסיעתם במכונית הייתה תוך כדי תפקידם כשוטרים. עם זאת, בכל הנוגע למישור היחסים שבין לבין התובע ואחותו, היה מדובר בסכסוך "אזרחי" לכל דבר ועניין, ולכן לשוטרים לא היה כל מעמד מיוחד בו, והם לא היו רשאים להפעיל כלפי התובע את הכוחות והסמכויות שלהם כשוטרים. האופן בו התובע התבטא כלפי השוטרים, הגם שהוא ראוי לגינוי, אינו מהווים עבירה. מטעם זה, השוטרים לא היו מוסמכים לדרוש מהתובע להזדהות; הם לא היו רשאים להורות על עיכובו; (וממילא לא היו מוסמכים להורות על מעצרו).

50. במזכר שנכתב על ידי נתבע 1 בסמוך לאחר האירוע (ת/8) הסביר הנתבע את סיבת העיכוב באומרו: "... בשל סירוב לעזוב את המקום מסי רב של פעמים הודע לו על עיכובו בחשד להפרעה לשוטר לציין כי המגמה הייתה ע"מ להרחיקו מהמקום ולהישאר בפעילות וזאת ע"מ שיבין את חשיבות מעשיו...". בעדותו בבית המשפט מסר נתבע 1, כי התובע סירב להזדהות וסירב למסור את רישיונות הרכב וכי מדובר היה ב"סירוב משמעותי" כדבריו ועמ' 140, ש' 15-30. לגרסת נתבע 2, סיבת המעצר הייתה סירוב התובע לעיכוב והפרעה לתנועה (עמ' 100, ש' 29-30, וכן בעמ' 101, ש' 1). נתבע 3 מסר כי סיבת עיכובו של התובע הייתה על מנת לברר את זהותו מול מוקד המשטרה ולבדוק האם הוא קשור לפעילות הביטחון שנגשתה במקום.

51. כאמור, אני סבור שהשוטרים לא היו רשאים להפעיל את הסמכויות המוענקות להם בדיון, ואולם גם אם היו רשאים להפעיל את סמכויותיהם, לא הייתה להם כל עילה לעשות זאת. נתבע 1 טען במזכר שכתב, כי הוא עיכב את התובע כיוון שהתובע סירב לעזוב את המקום. אלא שגם אם בשלב הראשון, עוד בטרם ידע התובע כי מדובר בשוטרים, התובע לא נענה לדרישתם כי ימשיך בנסיעה, הרי שזמן קצר לאחר מכן השוטרים כיבו את מכוניתו ונטלו את מפתחות הרכב, ובכך מנעו ממנו כל אפשרות לעזוב. מטעם זה - נטילת המפתחות - המכונית המשיכה לשמש הפרעה לתנועה.

**בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב**

ת"א 35403-05-10

52. נתבע 2 טען, כי התובע סירב להזדהות. אלא שאין כל אמירה כזו במזכר שכתב על ידי נתבע 1 בסמוך לאחר האירוע. התובע טען בהודעה שנגבתה ממנו בסמוך לאחר האירוע כי הוא הזדהה באמצעות תעודת זהות, ואני מקבל את דבריו אלה. אילו התובע היה מסרב להזדהות, ניתן היה לצפות לכך שהדבר יירשם במזכר שכתב נתבע 1, ואולם כאמור אין רישום כזה. להיפך, נתבע 1 כתב כי התובע אמר לטוטרס שהוא בעל מסעדה. לכך יש להוסיף, כי הטוטרס יכלו לרשום את מספר לוחית הרישוי של מכונית התובע. אמנם התובע לא מצא את רישיונות הרכב והביטוח, ואולם פשיטא שאין הדבר מצדיק עיכוב ומעצר.
53. כפי שצוין, נתבע 3 מסר בעדותו כי סיבת עיכובו של התובע הייתה לברר את זהותו מול מוקד המשטרה ולבדוק האם הוא קשור לפעילות הבילוש שנעשתה במקום. ואולם כפי שקבעתי לעיל, אין מקום לקבל טענה זו הן משום שמדובר בגרסה כבושה, ובעיקר בשל חוסר סבירותה.
54. הרושם העולה מהראיות שהובאו בתיק זה הוא, שהטוטרס התנהגו כפי שהתנהגו בתגובה לדברים שהתובע ואחותו השמיעו כלפיהם. בתחילה בעת שהמערבים היו מצויים עדיין במכוניותיהם, ובהמשך לאחר שיצאו מהן. אין להוציא מכלל אפשרות, והדברים נאמרים בזהירות, שהטוטרס החליטו לעצור את התובע ולענוב את המקום, לנוכח העובדה שאחות התובע התקשרה למוקד המשטרה והזמינה ניידת.
55. העולה מן האמור הוא, שמעצרו של התובע היה שלא כדין.
56. יש לסכם פרק זה ולקבוע, שהטוטרס ביצעו כלפי התובע עוולות של תקיפה, כליאת שווא ורשלנות. לפיכך, יש לקבל את התביעה ולחייב את הנתבעת לפצות את התובע על הנוזקים שנגרמו לו בשל האירוע ובעקבותיו.

אשם תורם

57. כפי שציינתי, ראשיתו של האירוע ב"ריב נהגים" שהתובע החל בו. אמנם כן, התובע הופתע מהעצירה הפתאומית של מכונית המשטרה ואולי גם נבהל. אף על פי כן, מוטב היה אילו התובע היה נמנע מלפתוח בעימות מילולי מול יושבי המכונית וממשיך בנסיעה. וגם אם התובע מצא לפנות ליושבי המכונית באופן בו פנה, הרי משהוא התבקש לעזוב את המקום, מוטב היה אילו עושה זאת. אלמלא התובע פעל כפי שפעל, כל האירוע היה נמנע.

**בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב**

ת"א 35403-05-10

58. ואולם העובדה שהתובע נהג שלא כראוי בראשית הדרך (עובדה שהביאה לדחיית תביעתו בבתי הדין לעבודה), לא שימשה הצדקה לאופן בו השוטרים הגיבו להתנהגות זאת. מצופה משוטרים כי יהיו גורם מרגיע ולא גורם המסלים את האווירה. בוודאי שלא מצופה מהם שיעשו שימוש שלא כדין בסמכויות שהחוק העניק להם. בוודאי ובוודאי שהתנהגות התובע לא נתנה לשוטרים כל הצדקה לתקוף את התובע, להעליב אותו, ללגלג עליו ולהשפיל אותו, כפי שהדבר נעשה.

59. תרומת האחריות שיש לייחס לתובע מתחילה ברגע בו הוא פנה אל השוטרים ומסתיימת ברגע בו השוטרים לקחו את מפתחות מכוניתו ומנעו ממנו לעזוב את המקום ולהביא את האירוע לכדי סיום. לאחר ששקלתי בדבר החלטתי להעמיד את האשם התורם של התובע, על 10%.

שאלת הנוק

60. התובע, יליד 1.7.67, במועד התאונה היה כבן 36, נשוי ואב לשלושה. כיום התובע כבן 49 ו-8 חודשים, גרוש ואב לארבעה, כשהקטן מבין ילדיו נולד כשנתיים לאחר האירוע.

61. כפי שישתבר להלן, עיקר נזקו של התובע הוא בתחום הנפשי.

הנכות הרפואית

62. התובע הגיש מטעמו חוות דעת של ד"ר עמרם גפני, פסיכיאטר, שערך חוות דעת בעניינו של התובע, כשבהמשך ההליכים הוגשה גם חוות דעת משלימה. ד"ר גפני טיפל בתובע טרם הגשת התביעה שלפניי, וקיים איתו 12 מפגשים בין השנים 2005-2006. לצורך הכנת חוות הדעת, נערך מפגש נוסף בחודש אפריל 2010, בסמוך לפני הגשת התובענה. המומחה העריך את נכותו הנפשית הצמיתה של התובע בשיעור של 75%. המומחה תיאר כי התובע "סובל מתסמונת בתר-חבלתית מלאה בעוצמה בינונית-קשה עם פגיעה תפקודית קשה. ראוי, להערכתך, לקצבת נכות נפשית מלאה".

63. גם הנתבעים הגישו חוות דעת מטעמם. בחוות דעתו של ד"ר חיים שם דוד, שנפגש עם התובע בחודש אוגוסט 2012, קבע המומחה כי לתובע נכות בשיעור של 10%, כשמחצית ממנה היא

**בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב**

ת"א 35403-05-10

בעקבות האירוע. ד"ר שם דוד חלק על קביעותיו של ד"ר גפני, והעריך כי התובע אינו סובל מתסמונת PTSD, אלא מפסוידו-PTSD. המומחה תיאר כי התובע סובל מהפרעת הסתגלות חרדתית-דכאונית וכן מהפרעת אישיות, שחלקן קשורות למבנה אישיותו ולאירועי חיים אחרים, ולא קשורים לאירוע מושא התביעה.

64. כאמור, בין המומחים מטעם הצדדים התעוררה מחלוקת באשר לשאלה האם התובע סובל מהפרעת PTSD. ביום 15.1.13 הגיש התובע חוות דעת משלימה של המומחה מטינמו, בה עמד המומחה על התסמינים מהם סובל התובע ושיש בהם, לשיטתו, כדי להעיד על כך שהתובע אכן סובל מ-PTSD. המומחה פירט בהרחבה את התסמינים מהם סובל התובע, תוך התייחסות לשינויים שאירעו בחייו של התובע בחצי השנה טרם להגשת חוות הדעת המשלימה, בהם פרידתו מאשתו. המומחה עמד על קביעתו כי התובע סובל מנכות בשיעור של 75% בעקבות האירוע.
65. המומחים מטעם הצדדים נחקרו על חוות הדעת שלהם בישיבות הוכחות מיום 22.12.13 ו-12.3.14. בעקבות החקירות שחידדו את גודל המחלוקת בין המומחים, הוחלט על מינוי מומחה מטעם בית המשפט; פרופ' אבי בלייך, שבדק את התובע בחודש אוקטובר 2014, והגיש את חוות דעתו בסמוך לאחר מכן. בפני המומחה עמדו גם חוות הדעת של המומחים מטעם הצדדים.
66. פרופ' בלייך העריך את נכותו של התובע כתוצאה מהאירוע בשיעור של 30% לפי סעיף 134(ב) לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשט"ז-1956. המומחה העריך כי התובע סובל מ-PTSD המשולב בדיכאון, כתוצאה מתאירוע. פרופ' בלייך ציין בחוות דעתו כי לא מצא גורמים נוספים האחראים לתופעה זו. המומחה מתאר כי התובע סובל מתסמינים של PTSD בדמות "עיסוק חוזר בחוויה הטראומטית, כולל עם התייחסות פרנואידיית לבלשים כדמויות רודפניות ומאיימות; ניסיונות להימנעות מכל סיטואציה שעלולה להפגישו עם הבלשים ושלוחיהם, ועד לכדי בידוד חברתי; דיכאון, אשמה ובושה ביחס לאירוע והשלכותיו על משפחתו, ועד לכדי מחשבות אובדניות; הפרעות בשינה; חרדה, מתח ודריכות נמשכים; הפרעות בריכוז ובזיכרון; התפרצויות זעם עם השלכות קשות על ילדיו וזוגתו; וכן מאפיינים סומטיים (כאבי ראש...)".
67. פרופ' בלייך מתאר כי במהלך 11 השנים מקרות האירוע, ועד לבדיקתו את התובע, התובע קיבל טיפולים אינטנסיביים מרבית השנים, שכללו טיפול תרופתי משולב. המומחה ציין כי

בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב

ת"א 35403-05-10

האירוע היווה קו שבר בחייו של התובע וכי מאז הוא נמצא בירידה ממושכת. עוד הוסיף המומחה, כי למצוקות התובע עצמו הייתה השפעה על בריאותם הנפשית של ילדיו, על פירוק התא המשפחתי, ועל התדרדרותו התעסוקתית של התובע. המומחה ציין באשר למצבו הנוכחי של התובע, כי הוא מטופל החל מ-2012 במרפאה הפסיכיאטרית בבית החולים הדסה עין כרם, וכי הוא מקבל טיפול תרופתי משולב וטיפול בשיחות. כן צוין, כי לתובע הוצע טיפול בחשמל ואשפוז, אך התובע סירב לטיפולים אלה.

68. במהלך עדותו בבית המשפט התבקש פרופ' בלייך להסביר, מדוע לדעתו האירוע שאירע, חמור ככל שיהיה, גרם לתוצאות כה קשות וחמורות בחייו של התובע. הגם שפרופ' בלייך לא יכול היה להסביר מה בנתונים האישיים הספציפיים של התובע גרם לכך שהוא הגיב כפי שהגיב, הסביר פרופ' בלייך כי הטראומה של התובע נובעת מכך שכחרף עין הוא איבד שליטה על מהלך חייו. ברגע אחד התובע נהג במכוניתו וחש שליטה מלאה על מה שקורה סביבו, וזמן קצר לאחר מכן הוא הוכה והושפל וההתייחסות אליו הייתה כאל "אפס". וכלטונו של פרופ' בלייך: "עדיין נשאלת השאלה למה דווקא לו. יש כל מיני פרשנויות. הרבה פעמים זה לא רק דברים קונקרטיים. ברגע שדוחפים אדם לניידת ולא אומרים לאן מסייעים אותו... יש כאן גם שבר תרבותי – להרגשתו ברמה האישית מחקו אותו, עש ממו אפס וכך הוא מתנגד לצ"ל: מתנהג – א.ר. ל. מאז" (עמ' 131 שי' 9-11).

69. החלטתי לקבל את חוות דעתו של פרופ' בלייך. מצאתי כי חוות דעתו נעשתה תוך התייחסות לכל החומר הרפואי הקשור לתובע וכן לחוות הדעת מטעם הצדדים. פרופ' בלייך ביסס את חוות דעתו על בדיקה ועל הממצאים הרפואיים שנפרשו לפניו על פני תקופה של כ-11 שנים, ממועד האירוע ועד לבדיקתו את התובע. כן התרשמתי מעדותו של המומחה, שעמד על הקשיים שחווה התובע ועל מצבו בעקבות האירוע; על השיקולים השונים שלקח בחשבון שעה שערך את חוות דעתו; על הדילמות שעמדו בפניו בקביעתו; ועל מה שהוביל אותו במסקנתו זו להעמיד את שיעור הנכות כפי שנקבע.

70. הנתבעים טוענים שלתובע היה מצב נפשי קודם, בגינו ניתן לו פטור משירות מילואים. אין חולק כי התובע שירת שירות סדיר מלא בתפקיד של כלבן, והוא שוחרר מצה"ל בשנת 1987. מהראיות עולה, כי בהמשך התובע שוחרר משירות מילואים בשל סעיף נפשי. הנתבעים טוענים כי הפטור שניתן לתובע משקף את העובדה שהוא סבל ממצב נפשי קודם, וכן ניתן ללמוד מכך כי התובע אינו מהימן. לא מצאתי לקבל את טענות הנתבעים. התובע הסביר כי הוא רצה לשרת במסגרת שירות המילואים בתפקידו ככלבן, ואולם בקשתו נדחתה והוא נדרש לבצע משימות של שמירה. לטענת התובע, הוא לא היה מוכן לבצע שמירות, ולכן הוא פעל

**בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב**

ת"א 35403-05-10

להשתחרר משירות מילואים בסעיף נפשי. הגם שאין להסכים עם דרך הפעולה בה נקט התובע, אני סבור כי ההסבר שהוא נתן הוא סביר ויש לקבלו. גם פרופ' בלייך הגיע למסקנה זו בעת שכתב בחוות דעתו: "באשר לשחרורו משירות מילואים במסלול הקב"ן (פרופיל נפשי) הרי שלהתדרשנות לא נבע מהפרעה פסיכיאטרית אנטנטית אלא מחוסר מוטיבציה לשרת" (עמ' 5 לחוות הדעת).

71. לנוכח האמור, אני קובע כי נכותו הרפואית הנפשית של התובע בעקבות התאונה עומדת על שיעור של 30%.

נכות תפקודית וגריעה מכוסר ההשתכרות

72. במועד האירוע, עבד התובע במסעדת "פיוו לוקו" כמנהל המסעדה. המסעדה הייתה שייכת לחברת "י.י. מסעדות בע"מ", חברה בבעלות אביו של התובע, מר יגאל יושיע. התובע תיאר בתצהירו כי לאחר התאונה החלה הירדרות בתפקודו, והוא חדל מניהול המסעדה. עם זאת, אביו המשיך לשלם לו את אותו שכר שהשתכר קודם לכן, וזאת עד לחודש מרץ 2006, אז שכרו הופחת בכ-55%.

73. בהמשך, התובע תיאר הדרדרות במצבו, כך שעבד בעבודות פשוטות תחת חסותם של בני משפחתו. לאחר סגירת מסעדת "פיוו לוקו" בסוף שנת 2007, החל התובע לעבוד במסעדת "אוווי" ביולי 2008, כשאחיו היה אחד מהשותפים במסעדה. החל מחודש דצמבר 2011 התובע עבד כעובד מתסן בחברת תקשורת בבעלות אחיו. בשלב מסוים בשנת 2015 לערך (לאחר סיום שלב ההוכחות בתיק ובטרם להגשת סיכומי התובע) התובע עבר לעבוד במסעדת "פיוו לוקו" בבעלות אחיו. בכל מקומות העבודה האלו, התובע הרוויח כ-4,000 ₪ לחודש לערך.

74. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, החלטתי להעמיד את נכותו התפקודית של התובע על 50%. שוכנעתי מעדותו של התובע, שתיאר לפניי את מסלול הדרדרות חייו לאחר האירוע; ממצבו לאחר התאונה כפי שבא לידי ביטוי בתייעוד הרפואי; מחוות דעתו של מומחה מטעם בית המשפט, פרופ' בלייך, שלא שלל בעדותו כי ניתן גם להעריך את נכותו של התובע בשיעור של 50% (עמ' 134, ש' 8-10); ומההשפעה הקשה שיש לנכותו של התובע על ילדיו והתא המשפחתי שפורק עקב כך.

בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב

ת"א 35403-05-10

בסיס השכר

75. לפני האירוע מושא התביעה התובע עבד במסעדת "פיוו לוקו" והוא השתכר 8,000 ₪ לחודש, בניכוי החזרי נסיעות. לא שוכנעתי מטענת התובע שהוא היה עתיד להשביח את עסקיו ואת שכרו בצורה משמעותית. התובע היה בן 36 במועד התאונה, ומהעבר התעסוקתי שלו עולה, שחלק מעסקיו לא הצליח כמצופה, כשבחלק מהתקופות לא הייתה קיימת רציפות תעסוקתית. כך למשל, מסעדת "אל גלו לוקו" שהייתה בבעלות חלקית של התובע ופשטה את הרגל (עמ' 38, ש' 27 וכן פסק דינו של כב' השופט ראובן שמיע בת"א 7823/00). בנוסף, לקחתי בחשבון את העובדה שהמסעדה שבה עבד התובע במועד האירוע הצליחה למשך מספר שנים, עד לסגירתה בשנת 2007. לכן, מצאתי להתבסס על שכרו של התובע במועד האירוע כמשקף את כושר השתכרותו של התובע לעתיד.
76. כאמור, התובע השתכר במועד האירוע שכר של 8,000 ₪ לחודש (בניכוי החזרי נסיעות). זהו הסכום עליו מצאתי להעמיד את בסיס השכר של התובע ביחס לעבר. בהצמדה של שכר זה להיום, מתקבל סכום של כ-11,000 ₪ לחודש. שכר זה משקף את פוטנציאל ההשתכרות הממוצע של התובע. זאת תוך הבנה כי יכול והתובע היה משתכר יותר לעיתים, ולעיתים היה משתכר פחות, כשעסקיו לא עולים יפה.

הפסדי שכר וזכויות סוציאליות לעבר

77. כפי שצוין, התובע המשיך לקבל את שכרו ממסעדת "פיוו לוקו" עד לחודש מרץ 2006. בגין תקופה זו לא נגרם לו הפסד שכר. החל מחודש מרץ 2006, הופחת שכרו עקב חוסר תפקודו במסעדה ונגרם לו הפסד שכר. כעולה מטפסי 106 שהוגשו, התובע השתכר בממוצע, כ-4,000 ₪ בחודש משך כל תקופה זו, למעט חצי השנה הראשונה של שנת 2008, אז התובע סיים את עבודתו במסעדת "פיוו לוקו" וטרם התחיל בעבודתו במסעדת "אווזי". גם בגין תקופת אי עבודה זו מצאתי לפצות את התובע בסך של 4,000 ₪ לחודש, בהתאם לבסיס השכר שנקבע על ידי, והפגיעה הממשית שספג בשכרו.
78. לפי חישוב של הפסד בסך 4,000 ₪, בצירוף ריבית והצמדה מאמצע התקופה, התובע זכאי לפיצוי בסכום של 635,662 ₪ בגין הפסד השתכרות בתקופה זו. בעבור הפסדי הפרשות

בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב

ת"א 35403-05-10

לפנייה וזכויות סוציאליות, כמתחייב על פי חוק החל משנת 2008, זכאי התובע פיצוי בסכום של 37,920 ₪ בגין תקופה זו.

79. סה"כ בראש נזק זה, 673,582 ₪ כפיצוי בגין הפסדי עבר.

הפסד שכר וזכויות סוציאליות לעתיד

80. הפיצוי בגין הפסד שכר לעתיד, עד לגיל 67, נקבע לפי הנכות התפקודית ובסיס השכר שנקבע לעתיד, היינו 11,000 ₪. הפיצוי שיש שהתובע זכאי לו בגין הפסד כושר השתכרות הוא 893,433 ₪.

81. בנוסף, יש לפצות את התובע בגין הפרשות המעביד כמתחייב על פי צו הרחבה (נוסח משולב) לפנייה חובה לפי חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957. שיעורי הפרשות הקבועים בצו עודנו לאחרונה והעמידו את הפרשות המעביד בשיעור של 12.5% מהשכר. יוצא אפוא, כי הפיצוי לו זכאי התובע בגין הפסד זה עומד על 111,679 ₪.

עזרת הזולת

82. התובע טוען כי הוא נדרש לעזרה מעבודות הבית, וכי הוא יידרש לעזרת הזולת בעתיד עקב נכותו, וכי יש לפצות אותו בסכום של 500 ₪ לחודש בגין עזרה זו. הנתבעים טוענים מאידך, כי התובע לא סובל מנכות פיזית, ולא נדרש לעזרת הזולת. התובע מתגורר היום בגפו, לאחר פירוק תאו המשפחתי, וזאת לנוכח הקשיים עמם נאלצו להתמודד כנובע מנכויותיו. לנוכח האמור, ולנוכח הנכות התפקודית הגבוהה של התובע, מצאתי לנכון לפסוק לתובע פיצוי בגין ראש נזק זה, לעתיד, תוך חישוב של שעתיים עזרה בשבוע.

83. סכום הפיצוי בגין ראש נזק זה עומד על 91,617 ₪.

**בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב**

ת"א 35403-05-10

הוצאות רפואיות ונלוות

84. התובע, כנובע מנכותו בעקבות האירוע, נזקק לטיפולים בתחום הנפש. לתצהיר עדותו הראשית של התובע צורפו קבלות על תשלומים ששילם בגין טיפולים בתחום הנפשי בסכום של כ-13,000 ₪. הקבלות שצירף מתפרשות על השנים 2004-2012. לצד זאת צורפו קבלות על רכישת תרופות בסכום של כ-1,000 ₪.
85. לנוכח העובדה שתצהירי התובע הוגשו בשנת 2012, ומאז הוא ממשיך להיות מטופל, אני פוסק לתובע פיצוי של **20,000** ₪ בגין הוצאות רפואיות לעבר.
86. באשר לעתיד, ברור כי נכותו של התובע דורשת המשך טיפול ומעקב, ולמרות שהתובע לא ערך שומה או הערכה של עלות הטיפולים, מצאתי לנכון לפסוק סכום גלובלי, שישקף את הוצאות התובע בעתיד. לכן אני מעמיד את הפיצוי לעתיד על סכום של **50,000** ₪.

פיצוי בגין נזק לא ממוני

87. התובע עותר לקבלת פיצוי בגין כאב וסבל בסכום של 1,000,000 ₪, לצד פיצוי עונשי ופיצוי בגין מאסר חסר יסוד בסכום של 500,000 ₪. הנתבעים טוענים כי הפיצוי לתובע צריך לעמוד על סכום של 250,000 ₪ בגין כאב וסבל, כשביחס לפיצויים עונשיים נטען כי אין מקום לחייב את המדינה בפיצוי מעין זה.
88. באשר לפיצוי בגין כאב וסבל, מצאתי להעמיד את הפיצוי על סכום של **500,000** ₪. זאת לנוכח התרשמותי מההשפעה הקשה שהייתה לאירוע על חייו של התובע, והמחיר שהוא שילם בגינו בהיבט האישי, המשפחתי והמקצועי. בעניין זה אביא דברים שאמרה גרושתו של התובע בסוף עדותה:

י"ש. עלה בדיון הסיבה של העזיבה של ערן את הבית.
ת. זה לא היה ביותו (צ"ל: ביוזמתו – א.ר.) אלא ביוזמתי ותוך תהליך
וחשיבה מאוד ארוכה. לצערי אסטרטגית כי עם השנים הילדים גדלים
והצרכים המיוחדים שלהם ואני מאמינה שיש לנו אחריות לילדים. מה שלא
עשינו זה לא התרומם. תמיד בשורה התחתונה החזירו אותנו לנושא של

**בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב**

ת"א 35403-05-10

הפוסט טראומה. קשה לגדל ילדים באווירה כזאת. מאוד קשה. כמה נשרוט אותם? לאן נביא אותם? ואני זאת שהייתי צריכה לקבל החלטה אסטרטגית מאוד קשה ועשיתי זאת תוך כדי טיפול במרכז אתיופיה. נכנסתי לטיפול במטרה לאחד ומה שקרה זה..

ש.כ.ה. האם את יכולה לומר לי באחריות שהכל בגלל אותו לילה?
ת. היה לי הרבה זמן כאן להתהלך במסדרונות בית המשפט. ציפיתי לשאלה. הצטערתי שלא הבאתי תמונות כי צריך לראות את ... ו... ואת המבט והאור בעיניים ולראות את... בברית של... ולהסתכל ולהחליט. הקטנים נולדו בהריונות לא מתוכננים... אני לא אגיד שלא היו לנו חיים טובים לפני. הוא עבד שעות על גבי שעות... הטויסט זה לא בחי אלא בהדרגה שהבן אדם נופל ונופל ונופל. אני לא יכולה להחזיר את הגלגל אחורה. אני אומרת שכן, זה בגלל האירוע. זה לא באמת חשוב מה יחליט בית המשפט. אני חושבת שיש כאן חיים של משפחה שלמה, יפה שנאבקה בשיניים. אני לא רציתי את כל זה.. אמרתי לערן שדי עם הענן השחור הזה. אמרתי לו שדי כי אנחנו מפסידים את החיים. כל פסיכיאטר אמר לי שאם ערן לא יסגור את המעגל הזה בדרך הזאת של המשפט הם יישארו שם. אני כאן בגלל הילדים שלי שסבלו ועדיין סובלים וכאן כדי שיוסקו מסקנות מבחינה מערכתית שגוף כל כך חשוב וחזק כמו משטרה ואני לא עושה הכללות, אבל אני חושבת שיש כאן ניצול לרעה של כוח של אנשים שאמורים לשמור עלינו ועל הילדים שלי ואני לא רוצה שהילדים שלי יגדלו להיות שונאי שוטרים כי אני רוצה להפסיק ולחתוך את זה כאן. זה המסר שלי" (עמ' 41-42).

89. באשר לפיצוי עונשי - לאחר ששקלתי בדבר, לא מצאתי כי מקרה זה נמנה על סוג המקרים בהם יש לפסוק פיצויים עונשיים, סעד הניתן "במקרים מקוממים ומסלידים במיוחד, ובנרטיב כאלה שיש עימם מעין כוונה" (עמ' 9656/03 עזבון מרציאנו ז"ל נ' ד"ר זינגר, סעיף ל"ד לפסק דינו של כב' השופט א' רובינשטיין (פורסם בנבו) (11.4.05)). כאמור, הוכח שהשוטרים עוולו כלפי התובע, ועל כן על הנתבעת לפצות אותו על נזקיו. ואולם לא שוכנעתי כי הייתה לשוטרים כוונה להסב לתובע נזק, וסביר מאד להניח שהם לא העלו בדעתם כי הדברים יגיעו לאן שהגיעו. בנוסף, כפי שצינתי, לתובע יש רשלנות תורמת, הגם שבשיעור נמוך.

בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב

ת"א 35403-05-10

90. סיכום הפיצוי בראשי הנזק השונים:

₪ 500,000	כאב וסבל
₪ 673,582	הפסדי שכר ופנסיה לעבר
₪ 1,005,112	הפסדי שכר ופנסיה לעתיד
₪ 91,617	עזרת הזולת
₪ 70,000	הוצאות רפואיות ונלוות
₪ 2,340,311	סה"כ

ניכויים:

91. מסכום הפיצוי יש לנכות 10% בגין אשם תורם וחלקו של התובע באירוע, כפי שקבעתי מעלה. כך שסכום הפיצוי שעל הנתבעת להעביר לתובע הוא 2,106,280 ₪.

סוף דבר:

92. בשל החסינות המוענקת להם, התביעה נגד נתבעים 1-3 נדחית.

93. התביעה נגד הנתבעת מתקבלת. הנתבעת תשלם לתובע 2,106,280 ₪ כפיצוי בגין נזקיו.

94. לסכום זה יתוסף שכ"ט עורך דין (אשר הבסיס לחישובו הוא שיעור של 20% בתוספת מע"מ כמקובל) בסכום כולל של 492,869 ₪. כמו כן, הנתבעת תישא בהוצאות התובע, לרבות אגרת בית משפט, ועלות חוות דעת המומחה מטעמו.

בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כבוד השופט אריה רומנוב

ת"א 35403-05-10

95. סכום אלה ישולמו לתובע בתוך 30 ימים, שאם לא כן הם יישאו ריבית והצמדה מיום פסק הדין.

96. המזכירות תשלח לצדדים העתק מפסק הדין.

ניתן היום, א' אדר תשע"ז, 27 פברואר 2017, בהעדר הצדדים.

אריה רומנוב, שופט